

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ TARNYBOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS INFORMACINĖS SISTEMOS BENDROSIOS KONTROLĖS VERTINIMAS

2008 m. vasario 8 d. Nr. IA- 9000-7-1
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės Informacinių technologijų valdymo ir audito departamento direktoriaus
Dainiaus Jakimavičiaus
2007-06-08 pavedimą Nr. 9000-7

Auditą atliko valstybinės auditorės:
Živilė Kindurytė (grupės vadovė)
Viktorija Mirošničenko

Auditas pradėtas 2007-09-01
Auditas baigtas 2007-12-20

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Santrauka	3
Ižanga	5
Audito apimtis ir procesas	6
Audito rezultatai	8
1. Informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimas	8
1.1. Informacinių sistemų strateginis valdymas	8
1.2. Informacinių sistemų valdymas ir organizavimas	9
1.3. Informacinių sistemų rizikos vertinimas	11
1.4. Informacinių sistemų valdymo politikos ir procedūros	12
1.5. Informacinių sistemų auditai Viešųjų pirkimų tarnyboje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	13
1.6. Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. vykdytų viešųjų pirkimų vertinimas	14
1.7. Informacinio turto kontrolė ir apskaitymas	15
2. Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės informacinės sistemos atitiktis Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams	17
3. Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės informacinių sistemų valdymo branda	18
4. Viešųjų pirkimų informacinės sistemos taikymo kontrolė	19
Išvados ir rekomendacijos	22
Priedai	24

SANTRAUKA

Valstybiniai auditoriai įvertino Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės informacinių sistemų valdymą. Audito metu nustatyta geroji praktika ir veiklos trūkumai šioje tarnyboje.

Geroji praktika yra ta, kad tarnybos 2007–2009 metų strateginiame veiklos plane nurodyta informacinių technologijų svarba ir jų uždaviniai, kurie glaudžiai susiję su tarnybos veikla.

Viešųjų pirkimų tarnyboje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengta informacinių sistemų valdymo ir saugos politika, tačiau ji nėra išsami, nepakankamai dokumentuotos procedūros. Apie problemas prireikus informuojami atitinkami sistemų naudotojai, nors ne visi procesai, susiję su problemų stebėseną, yra dokumentuoti (1 dalis). Valstybiniai auditoriai, vertindami, ar Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės informacinės sistemos atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus ir rekomendacijas (2 dalis), nustatė neatitiktį šiose srityse: informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo, duomenų apsaugos, interneto svetainės <http://www.vpt.lt/> turinio priežiūros ir valdymo, fizinės saugos ir higienos normų laikymosi (kiek tai susiję su informacinėmis sistemomis). Neatitiktys teisės aktų reikalavimams ir rekomendacijoms išsamiau pateiktos valstybinio audito ataskaitos 3 priede.

Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės informacinių sistemų vidaus kontrolės branda apibrėžiama kaip Pirminis / *Ad Hoc* procesas (3 dalis).

Viešųjų pirkimų tarnyboje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės yra įdiegta Viešųjų pirkimų informacinė sistema, susidedanti iš Centrinio viešųjų pirkimų portalo ir Viešųjų pirkimų stebėsenos informacinės sistemos. Norėdami nustatyti, ar į Viešųjų pirkimų informacinę sistemą įvedama, apdorojama ir išvedama informacija yra patikima ir ar ja galima naudotis teikiant ataskaitas apie Lietuvoje vykdomus viešuosius pirkimus, auditoriai vertino duomenų vientisumą (patikimumą). Atlikus vertinimą nustatyta, kad Viešųjų pirkimų informacinės sistemos kontrolės priemonės yra veiksmingos, išskyrus tai, kad kai kurios kontrolės procedūros yra nedokumentuotos (neapibrėžtos prieigos prie Viešųjų pirkimų informacinės sistemos procedūros; Viešųjų pirkimų informacinės sistemos naudotojams, kurie nėra tarnybos darbuotojai, nustatyta per mažai slaptažodžių keitimo, sudarymo ir saugojimo procedūrų; nedokumentuotos prieigos prie Viešųjų pirkimų informacinės sistemos mažai kintančių duomenų, jų keitimo ir naudojimo procedūros).

Atsižvelgdami į tobulintinus Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės informacinių sistemų valdymo procesus, auditoriai rekomendavo:

- Apsvarstyti galimybę sudaryti IT valdymo komitetą, koordinuojantį tarnybos informacinių sistemų strateginės plėtros procesus (1.1. dalis).

- Paskirti duomenų valdytojus (konkrečius asmenis), kurie būtų atsakingi už tinkamą duomenų tvarkymą ir atitinkamiems duomenims apdoroti skirtos informacinės sistemos kūrimą ir administravimą (1.2. dalis).
- Užtikrinti tarnybos informacinių sistemų rizikos valdymo priemonių plano įgyvendinimo kontrolę (1.3. dalis).
- Sukurti ir patvirtinti trūkstamus informacijos saugos politikos dokumentus (Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisykles, Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planą ir Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisykles)¹. Su patvirtinta informacijos saugos politika ir jos įgyvendinimą reglamentuojančiais dokumentais pasirašytinai supažindinti informacinių sistemų naudotojus (Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbuotojus) (1.4. dalis).
- Atlikti kompiuterių programų ir intelekto produktų (ilgalaikio nematerialiojo turto) neplaninę inventorizaciją ir užtikrinti jų apskaitą teisės aktų nustatyta tvarka (1.6. dalis).
- Išanalizuoti kitus valstybinio audito ataskaitoje ir jos prieduose nurodytus pastebėjimus ir numatyti priemones ir prioritetus pastebėtiems trūkumams pašalinti (visos dalys).

---

¹ **Pastaba:** Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-07-19 įsakymu Nr. 1S-34 įsipareigojo Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisykles parengti per 6 mėn. nuo naujos serverių patalpos eksploatacijos pradžios, kuri planuojama 2008 m. pirmojoje pusėje.

IŽANGA

Informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimas (ribotos apimties finansinis auditas) Viešųjų pirkimų tarnyboje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Tarnyba) buvo numatytas Valstybės kontrolės 2007 m. valstybinio audito programoje. Auditas į šią programą įtrauktas atsižvelgiant į strateginio tyrimo rezultatus.

Ribotos apimties finansinis auditas (Informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimas) Tarnyboje yra susijęs su Valstybės ilgalaikės raidos strategijos žinių visuomenės prioritetu valstybės valdymo ir savivaldos srityje ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004–2008 m. programos 205-os priemonės įgyvendinimo vertinimu.

Auditas pradėtas 2007 m. birželio 28 d., baigtas 2007 m. gruodžio 20 d. Tyrimą atliko valstybinės auditorės: Živilė Kindurytė (grupės vadovė) ir Viktorija Mirošničenko. Audituojamas laikotarpis – nuo 2006 m. sausio 2 d. iki 2007 m. rugsėjo 1 d., audito ataskaitoje pateikiami faktai, kurie rodo audito metu Tarnybos padarytą informacinių sistemų (toliau – IS) valdymo pažangą.

Audito metu nustatytus pastebėjimus suskirstėme į kategorijas pagal rizikos lygį:

Rizika

Didelė rizika – tai vienas ar keli informacinių sistemų valdymo trūkumai, dėl kurių organizacija, valstybė ir (arba) piliečiai gali patirti reikšmingų finansinių nuostolių, todėl šie trūkumai turėtų būti nedelsiant pašalinti.

Rizika

Vidutinė rizika – tai su organizacijos informacinių sistemų vidaus kontrolės sistema susiję reikšmingi trūkumai, į kuriuos nedelsiant turėtų būti atkreiptas atitinkamo lygio institucijos vadovų dėmesys.

Rizika

Nedidelė rizika – tai trūkumai, kurie organizacijai gali turėti netiesioginę ir nedidelę įtaką priimant informacinių sistemų valdymo ir finansinius sprendimus, tačiau šiuos trūkumus reikia šalinti.

AUDITO APIMTIS IR PROCESAS

Audito objektas – Informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimas.

Tarnyboje naudojamos šios IS:

- Viešųjų pirkimų informacinė sistema (toliau –VP IS), kuri susideda iš Centrinio viešųjų pirkimų portalo (toliau – CVPP) ir Viešųjų pirkimų stebėsenos (monitoringo) informacinės sistemos (toliau – VPM IS);
- Buhalterinės apskaitos programa „STEKAS“ (toliau – BAP „STEKAS“).
- Šiuo metu vykdoma VP IS plėtra, sudarysianti sąlygas viešųjų pirkimų procedūroms vykdyti elektroninėje terpėje.

Audito subjektas – Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

Audito tikslas – įvertinti esamų informacinių sistemų bendrąją kontrolę ir VP IS, susidedančios iš CVPP ir VPM IS, taikymo kontrolę.

Audito metu nagrinėta:

- Tarnybos informacinių sistemų bendroji kontrolė;
- VP IS veikimas (taikomojoje programinėje įrangoje įdiegtos kontrolės priemonės).

Buvo vertinamas duomenų vientisumas (patikimumas) ir VP IS įdiegta kontrolė jam užtikrinti, siekiant nustatyti, ar VP IS sukuriama informacija yra patikima ir ar ja galima naudotis teikiant ataskaitas Lietuvos valstybinėms institucijoms, privačioms įmonėms, piliečiams ir Europos Komisijai.

Vertinimo kriterijai

- Tarnybos bendroji kontrolė įvertinta taikant gebos brandos modelį (2 priedas).
- VP IS taikymo vertinimo kriterijais buvo pasirinkta:
  - duomenų parengimo ir įvedimo kontrolės atitiktis keliamiems reikalavimams ir gerajai praktikai;
  - duomenų apdorojimo kontrolės atitiktis keliamiems reikalavimams ir gerajai praktikai;
  - duomenų pateikimo kontrolės atitiktis keliamiems reikalavimams ir gerajai praktikai;
  - klasifikatorių kontrolės, keliamų reikalavimų ir gerosios praktikos atitiktis.

Audito procesas

Audito metu vadovautasi Valstybinio audito reikalavimais, Informacinių sistemų audito metodinėmis rekomendacijomis², Tarptautinės aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos (toliau – INTOSAI) audito standartų įgyvendinimo Europoje 22 gaire³, Informacinių sistemų audito ir kontrolės asociacijos (angl. *ISACA*) Tarptautiniais audito standartais, atsižvelgta į ISACA Audito gaires ir gerąją praktiką.

Auditui reikalingi duomenys buvo renkami bendraujant su Tarnybos darbuotojais, stebint, tikrinant, analizuojant dokumentus. Valstybiniai auditoriai vertino tik dokumentuotas procedūras.

Auditas buvo atliekamas darant prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus. *Tarnybos nuomonė valstybinio audito ataskaitoje pateikta pasvirusiu šriftu.*

---

² Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2006-04-26 įsakymas Nr. V-65 „Dėl informacinių sistemų audito metodinių rekomendacijų patvirtinimo“.

³ Prieiga per internetą http://www.eca.eu.int/audit_approach/guidelines/docs/intosai_en.pdf

AUDITO REZULTATAI

1. Informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimas

1.1. Informacinių sistemų strateginis valdymas

Lietuvos Respublikos teisės aktai nereglamentuoja valstybinių institucijų specializuotų informacinių sistemų strateginių planų rengimo ir strateginio valdymo organizavimo, todėl valstybinės institucijos, rengdamos šiuos planus, vadovaujasi savo patirtimi ir Strateginio planavimo metodika⁴.

Tarnyboje 2007 metais parengtas ir patvirtintas 2007–2009 metų strateginis veiklos planas⁵, kuriame užsibrėžtas tikslas – tobulinant ir koordinuojant viešųjų pirkimų sistemą, siekti įgyvendinti Viešųjų pirkimų įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų reikalavimus.

Tarnybos 2007–2009 metų strateginiame veiklos plane yra įvardyta informacinių technologijų (toliau – IT) svarba Tarnybos veikloje. Šiame dokumente pastebima, kad plečiantis informacinei visuomenei ir perkeliant viešuosius pirkimus į elektroninę terpę reikia turėti darbo su moderniomis technologijomis įgūdžių. Strateginiame veiklos plane teigiama, kad pažangių informacinių technologijų viešųjų pirkimų procese įdiegimas laikytinas viena iš pagrindinių pirkimų viešumo ir jų skaidrumo didinimo, pirkimų organizavimo sąnaudų bei pirkimo procedūrų trukmės mažinimo sąlygų, o kartu ir Tarnybos strateginės veiklos kryptį.

- Tarnybos uždaviniai, susiję su informacinių sistemų plėtra, yra šie:
- Rinkti, kaupti, analizuoti ir teikti informaciją apie viešuosius pirkimus, persiųsti perkančiųjų organizacijų skelbimus, juos spausdinti Viešųjų pirkimų įstatyme nurodytuose leidiniuose.
- Didinti viešųjų pirkimų efektyvumą taikant informacines technologijas⁶.
- Anksčiau įvardytiems uždaviniams įgyvendinti atitinkamai nustatytos priemonės:
- Kompiuterizuotai apdoroti ir kaupti informaciją apie viešuosius pirkimus.
- Viešųjų pirkimų informacinės sistemos plėtra.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-02-07 nutarimas Nr. 197 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimo Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“.

⁵ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007–2009 metų strateginis veiklos planas, patvirtintas Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-02-22 įsakymu Nr. 1S-8.

⁶ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007–2009 metų strateginio veiklos plano, patvirtinto Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-02-22 įsakymu Nr. 1S-8, 1 priedo b forma. Programos aprašymas „Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo įgyvendinimas, pirkimų veiklos koordinavimas ir priežiūra, viešųjų pirkimų sistemos tobulinimas“.

Geroji praktika

Tarnybos 2007–2009 metų strateginiame veiklos plane nurodyta IT svarba ir IT uždaviniai, kurie glaudžiai susiję su Tarnybos veikla.

Gerojoje praktikoje teigiama⁷, kad institucijoje turėtų būti sudarytas IT valdymo komitetas, kuris užtikrintų, kad institucijos naudojamos lėšos IS plėtrai sutaptų su institucijos poreikiais ir būtų naudojamos efektyviai, pagal aiškiai suformuluotus tikslus. Tarnyboje nėra IT valdymo komiteto. IT strateginius plėtros klausimus sprendžia Tarnybos aukščiausioji vadovybė, vadovaudamasi IT skyriaus tarnybiniais pranešimais⁸.

Rizika

Tarnyboje nesudarytas informacinių sistemų valdymo komitetas, todėl kyla rizika, kad:

- informacines sistemas valdančių padalinių veikla ir tikslai gali neatitikti ar nevisiškai atitikti vadovybės požiūrio į informacinių sistemų plėtrą;
- Tarnyboje bus neefektyviai naudojami turimi informacinių sistemų ištekliai;
- Tarnyboje bus nepakankamai koordinuojamas informacines sistemas valdančių padalinių darbas.

1.2. Informacinių sistemų valdymas ir organizavimas

Tarnybos informacinių sistemų valdytojas – Tarnyba⁹. Už Tarnybos IS teikiamas paslaugas ir priežiūrą atsakingas Informacinių technologijų skyrius. IT skyrių kuruoja¹⁰ Tarnybos direktoriaus pavaduotojas Alvydas Rajunčius.

Informacinių technologijų skyriui struktūriškai priklauso Informacinių technologijų aptarnavimo poskyris (1 pav.). Pagrindiniai IT skyriaus ir IT aptarnavimo poskyrio uždaviniai ir funkcijos nustatyti IT skyriaus ir IT aptarnavimo poskyrio nuostatuose¹¹.

⁷ COBIT (*Control Objectives for Information and related Technologies*) – viena iš populiariausių IT valdymo metodologijų, kuriama ir palaikoma tarptautinės ISACA organizacijos.

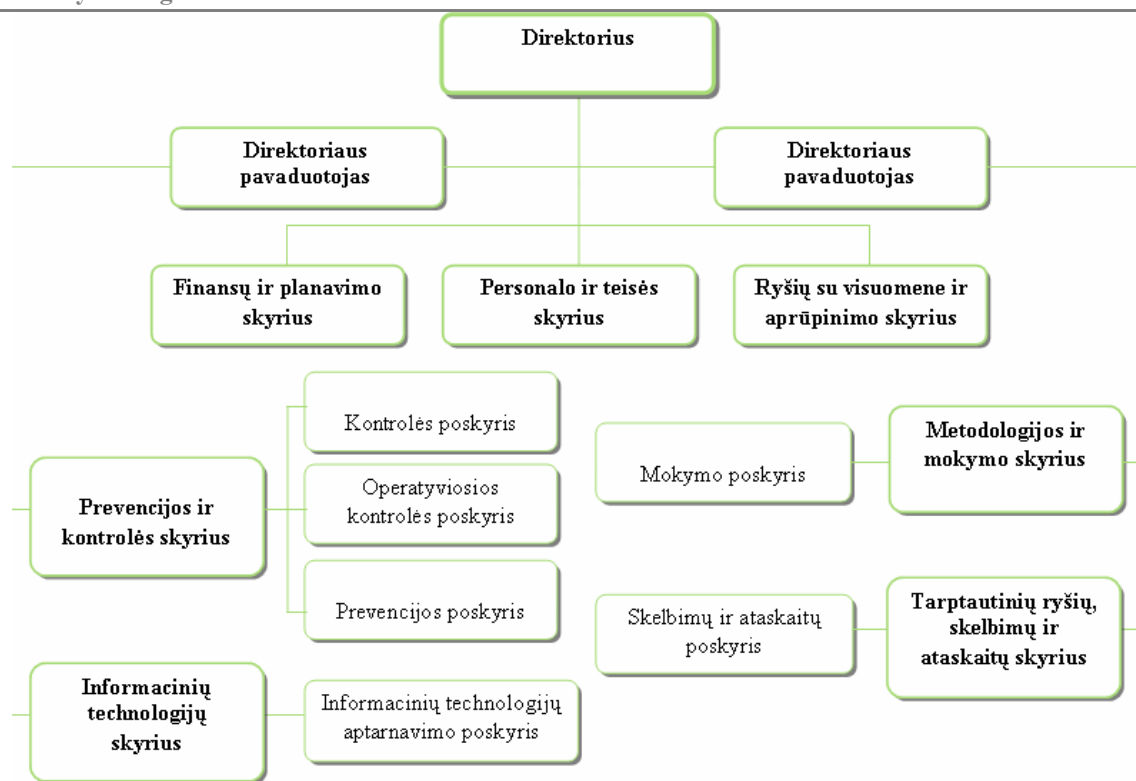
⁸ Pvz., Informacinių technologijų skyriaus vedėjo Vaclovo Palubinsko 2007-10-22 tarnybinis pranešimas Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriui.

⁹ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2007-07-19 įsakymu Nr. 1S-34 patvirtinti „Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Informacinių sistemų duomenų saugos nuostatai“.

¹⁰ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus pavaduotojo pareigybės aprašymas, patvirtintas Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-09-02 įsakymu Nr. 1S-87 (2006-08-28 įsakymo Nr. 1S-43 redakcija).

¹¹ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Informacinių technologijų skyriaus nuostatai, patvirtinti Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2006-03-09 įsakymu Nr. 1S-14, ir Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Informacinių technologijų aptarnavimo

1 pav. Tarnybos organizacinė struktūra

Šaltinis – Tarnybos tinklalapis www.vpt.lt

Tarnybos Informacinių sistemų duomenų saugos nuostatuose nustatyta¹², kad Tarnyba yra VPT IS valdytoja ir tvarkytoja. ISACA gerojoje praktikoje¹³ nurodoma, kad duomenų valdytojais („savininkais“) turėtų būti informacijos naudotojų vadovybė. Vyriausybės nutarimu¹⁴ rekomenduotame LST ISO/IEC 17799:2006 standarte¹⁵ nurodoma, kad organizacija turi paskirti informacinio turto valdytoją. Valstybinių auditorių nuomone, kiekviena VPT IS posistemė privalo turėti jai priskirtą valdytoją („savininką“)¹⁶, kuris būtų suinteresuotas atitinkamos informacinės sistemos tinkamumu veiklos funkcijoms vykdyti ir būtų atsakingas už šios sistemos tvarkomus duomenis. Tačiau Tarnyboje, informacinio turto valdymo ir naudojimo požiūriu, informacinių

poskyrio nuostatai, patvirtinti Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2006-03-09 įsakymu Nr.1S-14.

¹² Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Informacinių sistemų duomenų saugos nuostatai, patvirtinti Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2007-07-19 įsakymu Nr.1S-34.

¹³ 2001 Certified Information Systems Auditor Review Technical Information Manual. ISACA, 424 psl.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimas Nr. 410 „Dėl elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose“.

¹⁵ Lietuvos standartas. Informacijos technologija. Informacijos saugumo valdymo praktikos kodeksas (tapatus ISO/IEC 17799:2006).

¹⁶ Valstybiniai auditoriai vartoja valdytojo („savininko“) sąvoką, nes oficialioje angliškoje ISO/IEC 17799 standarto versijoje vartojamas *owner* terminas. Duomenų valdytojų („savininkų“) funkcijos nedetalizuojamos Lietuvos Respublikos teisės aktuose, valstybiniai auditoriai teikia savo nuomonę dėl duomenų valdytojų („savininkų“) sąvokos ir jų atliekamo vaidmens, valdant informacines sistemas, remdamiesi LST ISO/IEC 17799 standartu ir kita pasaulio gerąja praktika.

sistemų, duomenų bazių duomenų valdytojų (informacinio turto „savininkų“) funkcijos iš dalies priskirtos Tarnybos skyriams¹⁷ ar konkrečioms asmenims¹⁸.

Rizika

Tarnyboje, nepriskyrus konkrečioms pareigybėms duomenų valdytojų, gali būti netinkamai tvarkomi duomenys, kuriamos ir administruojamos atitinkamiems duomenims apdoroti skirtos informacinės sistemos.

Kai kurias IT paslaugas Tarnyba perka iš kitų įmonių. Sudarytos IT paslaugų pirkimo sutartys su valstybine įmone „Infostruktūra“¹⁹, UAB „Bitė Lietuva“²⁰, UAB „Iterija“²¹, UAB „Informacinė raida“²² ir UAB „Alnos techninis centras“²³.

Valstybiniai auditoriai, peržiūrėję sutartis su minėtomis įmonėmis, pastebėjo, kad „Serverių saugyklos“ paslaugų teikimo sutartyje su UAB „Bitė Lietuva“, kurios pirkimo objektas yra tarnybinių stočių patalpų nuomos ir informacijos saugojimo bei interneto ryšio paslaugos, nepakankamai tiksliai apibrėžtos minėtų paslaugų teikėjo funkcijos duomenų saugumui užtikrinti. Pavyzdžiui, šioje sutartyje nenumatytas atsarginių kopijų darymo periodiškumas, nenustatyta, kur ir kiek laiko turi būti saugomos duomenų kopijos, kada turi būti atliekami bandomieji duomenų atstatymai iš rezervinių kopijų ir t. t.

Rizika

„Serverių saugyklos“ paslaugų teikimo sutartyje su UAB „Bitė Lietuva“ nesugriežtinus saugos reikalavimų, gali būti prarasti duomenys.

1.3. Informacinių sistemų rizikos vertinimas

Lietuvos Respublikos teisės aktuose nurodoma, kad, prieš rengiant Bendruosius duomenų saugos nuostatus, reikia įvertinti rizikos veiksnius, galinčius turėti įtakos duomenų saugumui²⁴.

2007 m. birželio 19 d. Tarnyba atliko IS rizikos vertinimą, į kurį buvo įtraukti veiklos padaliniai, apklaustos paslaugas teikiančios įmonės. Rizikos vertinimo ataskaita įforminta

¹⁷ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003-10-29 įsakymas Nr. 15-107 „Dėl 2001-12-20 įsakymo Nr. 150 pakeitimo“.

¹⁸ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2002-09-09 įsakymas Nr. 132 „Dėl Viešųjų pirkimų monitoringo informacinės sistemos eksploatacijos“.

¹⁹ Valstybės institucijų kompiuterių tinklo VIKT paslaugų teikimo sutartis su VĮ „Infostruktūra“, 2002-08-29 Nr. 6093-IIF-15.

²⁰ „Serverių saugyklos“ paslaugų teikimo sutartis su UAB „Bitė Lietuva“, 2007-03-23 Nr. SH 07-003 IIF-06.

²¹ Paslaugų teikimo sutartis su UAB „Iterija“, 2006-12-20 Nr. IIF-27.

²² Centrinio viešųjų pirkimų portalo kūrimo I etapo paslaugos pirkimo skelbiamų derybų būdu sutartis su UAB „Informacinė raida“, 2004-07-16 Nr. IFF-19

²³ Aptarnavimo sutartis su UAB „Alna Intelligence“, 2007-03-23 Nr. 6R2A703-03 IIF-5.

²⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimas Nr. 952 „Dėl duomenų apsaugos valstybės ir vietos savivaldos informacinėse sistemose“ (Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

dokumentu ir pateikta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai²⁵ (toliau – VRM). Sudarytas veiksmų planas²⁶, tačiau jis nepatvirtintas, nes, kaip teigė IT aptarnavimo poskyrio vedėjas P. V. Jomantas: „VRM neatsiuntė atsakymo dėl pateiktos rizikos vertinimo ataskaitos“.

Lietuvos Respublikos teisės aktuose teisė apsispręsti dėl rizikos įvertinimo ataskaitos ir rizikos valdymo priemonių plano tvirtinimo palikta IS valdytojui²⁷, tačiau valstybiniai auditoriai mano, jog nepatvirtinus rizikos valdymo priemonių plano atsiranda rizika, kad jo įgyvendinimas nebus kontroliuojamas Tarnybos vadovybės.

Rizika

Nepatvirtinus Tarnybos rizikos valdymo priemonių plano, jis gali būti neįgyvendintas ar nevisiškai įgyvendintas.

1.4. Informacinių sistemų valdymo politikos ir procedūros

Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje buvo dokumentuotos ir patvirtintos 4 priede išvardytos IS valdymo politikos ir procedūros.

Informacinės sistemos valdytojas privalo turėti pagal VRM Saugos dokumentų turinio gaires parengtus, su VRM suderintus ir Tarnybos patvirtintus šiuos saugos dokumentus:

1. Nuostatus;
2. Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisykles;
3. Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planą;
4. Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisykles²⁸.

Šiuos dokumentus (toliau – saugos politiką įgyvendinantys dokumentai) informacinės sistemos valdytojas tvirtina po to, kai patvirtina su VRM suderintus nuostatus.

Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje buvo parengti, suderinti su VRM ir patvirtinti Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Informacinių sistemų duomenų saugos nuostatai²⁹. Tačiau Tarnyboje nebuvo parengtos ir patvirtintos Saugaus elektroninės informacijos

²⁵ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-06-19 raštas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai Nr. 4S-2011 „Dėl elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų informacinėse sistemose valstybinės strategijos ir jos įgyvendinimo priemonių plano vykdymo“.

²⁶ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Informacinėse sistemose apdorojamos elektroninės informacijos rizikos analizės ataskaita.

²⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimas Nr. 410 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimo Nr. 952 „Dėl duomenų apsaugos valstybės ir vietos savivaldos informacinėse sistemose pakeitimo“.

²⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimas Nr. 410 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimo Nr. 952 „Dėl duomenų apsaugos valstybės ir vietos savivaldos informacinėse sistemose pakeitimo“.

²⁹ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2007-07-10 raštas Nr. 1D-5503 „Dėl nuostatų derinimo“, Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2007-07-19 įsakymas Nr. 1S-34 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo įgyvendinimo“.

tvarkymo taisyklės, Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas, Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės.

Rizika

Tarnyboje neparengus ir nepatvirtinus Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklių, Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo plano ir Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklių, kyla rizika, kad saugos valdymo sistema gali būti nevientisa ir neišbaigta.

Pastaba:

Tarnyba 2007 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. 1S-34 įsipareigojo Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisykles parengti per šešis mėnesius nuo naujos serverių patalpos eksploatavimo pradžios.

1.5. Informacinių sistemų auditi Viešųjų pirkimų tarnyboje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Vidaus audito tarnyba kas trejus metus turi įvertinti institucijos vidaus kontrolės sistemą³⁰. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 6 straipsnio 4 punktu, Tarnyboje vidaus audito funkciją atlieka Ūkio ministerijos Vidaus audito tarnyba.

Tam tikrų vidaus kontrolės sričių įvertinimas turi būti atliekamas skaidant vidaus kontrolės sistemą į audito sritis, kurių auditas turi būti numatytas strateginiuose ir metiniuose tarnybų planuose. Vidaus audito profesinės praktikos standartai³¹ tokia sritimi laiko informacijos saugumą.

Pastarųjų trejų metų laikotarpiu Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos Vidaus audito tarnyba Tarnyboje atliko auditą „Dėl didžiausio leistino valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės piniginių fondų, skaičiaus Viešųjų pirkimų tarnyboje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės didinimo būtinumo“³². Tačiau nebuvo atliktas išsamus specializuotas IS vidaus auditas.

Rizika

Neatliekant ar tik iš dalies atliekant specializuotus IS vidaus auditus, kyla rizika, kad Tarnybos vadovybė gali nežinoti kai kurių su IS kontrole susijusių trūkumų.

³⁰ Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas, 2002-12-10 Nr. IX-1253, 5 str. 6 p.

³¹ Vidaus audito standartas 2110 A2 „Rizikos valdymas“ ir jo paaiškinimas 2100-2 „Informacijos saugumas“.

³² Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos Vidaus audito tarnybos 2006-02-11 audito išvada Nr. 2006-108-A „Dėl didžiausio leistino valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės piniginių fondų, skaičiaus Viešųjų pirkimų tarnyboje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės didinimo būtinumo“.

1.6. Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. vykdytų viešųjų pirkimų vertinimas

Tarnyba 2006 metais paskelbė tris atviruosius konkursus, susijusius su IS plėtra (1 lentelė).

1 lentelė. 2006 m. vykdyti viešieji pirkimai

Eil. Nr.	Pavadinimas	Pirkimo Nr.	Pirkimo būdas	Pirkimo pradžia*	Pirkimo pabaiga**	Pirkimo suma, Lt
1.	Personaliniai kompiuteriai, monitoriai, USB atminties raktai	39961	Supaprastintas atvirasis konkursas	2006-04-03	2006-05-31	89 349,60
2.	Viešųjų pirkimų informacinės sistemos plėtra	37968	Skelbiamos derybos	2006-01-27	2007-03-09	9 815 009,00
3.	Lietuvos Respublikos ir ES lėšomis finansuojamo projekto „Viešųjų pirkimų informacinės sistemos plėtra“ techninė priežiūra	42079	Supaprastintas atvirasis konkursas	2006-06-21	2007-05-19	-

Šaltinis – Valstybės kontrolė

* Skelbimo išspausdinimo data arba kvietimo dalyvauti derybose pateikimo tiekėjui data.

** Sutarties įgyvendinimas.

Valstybiniai auditoriai viešiesiems pirkimams vertinti pasirinko supaprastintą atvirąjį konkursą Nr. 39961 (personaliniams kompiuteriams, monitoriams ir USB atminties raktams įsigyti).

Valstybiniai auditoriai vertino pasirinkto pirkimo dokumentus ir 2006 m. gegužės 11 d. sudarytą sutartį Nr. 11F-15. Buvo vertinamas perkamos įrangos specifikacijos reikalavimų pagrįstumas ir įsigytos įrangos techninių reikalavimų atitiktis pirkimo dokumentacijoje paskelbtai specifikacijai. Valstybiniai auditoriai nustatė, kad pagal 2006 m. gegužės 11 d. sudarytą sutartį Nr. 11F-15 pateikta kompiuterinė įranga atitinka konkurso dokumentuose nurodytą techninę specifikaciją.

Valstybiniai auditoriai, atlikdami supaprastinto atvirojo konkurso Nr. 39961 pirkimo dokumentų peržiūrą, pastebėjo, kad Pirkimo sutarties projekto 6.4. punkte numatyta sąlyga – „bet kokie sutarties pakeitimai ir papildymai galioja sudaryti tik raštu, pasirašyti abiejų šalių įgaliotinių atstovų“ – neatitinka Viešųjų pirkimų įstatymo³³ 18 straipsnio 3 punkto reikalavimo (Sudarant pirkimo sutartį negali būti keičiama laimėjusio tiekėjo pasiūlymo kaina ir pirkimo dokumentuose bei pasiūlyme nustatytos pirkimo sąlygos).

³³ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 2005-05-22 Nr. X-471.

1.7. Informacinio turto kontrolė ir apskaitymas

Lietuvos Respublikos teisės aktai rekomenduoja sudaryti ir atnaujinti įstaigoje esančios programinės įrangos sąrašą³⁴. Tarnyboje programinės įrangos sąrašas turėtų būti sudaromas ir kasmet atnaujinamas vadovaujantis kompiuterių ir jų programų naudojimo Tarnyboje tvarka³⁵. Tarnyba valstybiniais auditoriams pateikė tik 2006 m. sausio 18 d. kasmetinio Tarnybos kompiuterių ir jų programų patikrinimo rezultatų aprašą³⁶. Neformaliai programinės įrangos patikrinimai atliekami naudojant „Alloy Network Inventory“ programinę įrangą.

Atlikę kompiuterių ir jų programų patikrinimo rezultatų aprašo peržiūrą, valstybiniai auditoriai nustatė, kad į programinės įrangos sąrašą neįtraukta ši Tarnyboje naudojama programinė įranga: buhalterinės apskaitos programa „Stekas“, VPM IS ir CVPP.

Rizika

Nesudarius išsamaus programinės įrangos sąrašo ir periodiškai jo neperžiūrint, dalis Tarnybos informacinio turto gali būti neidentifikuota, neapskaityta ir prarasta.

Buhalterinėje apskaitoje programinė įranga pajamuojama kaip ilgalaikis nematerialusis turtas³⁷. Valstybiniai auditoriai, atlikę Tarnybos 2006 m. lapkričio 15 d. pateiktą ilgalaikio nematerialiojo turto inventorizacijos aprašų peržiūrą, pastebėjo, kad į ilgalaikio nematerialiojo turto sąrašą įtrauktos paslaugos, pavyzdžiui: apmokymas, serverių patalpos nuoma, mokymo klasės įrengimo paslaugos ir t. t.

Tarnyboje ilgalaikio nematerialiojo turto apskaita neatitinka biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos patvirtinimo reikalavimų³⁸.

Valstybiniai auditoriai, palyginę minėtą programinės įrangos sąrašą su inventorizacijos apraše pateiktu nematerialiojo turto sąrašu, nustatė, kad iki 2006 m. gruodžio 15 d. Tarnybos finansinės apskaitos dokumentuose nebuvo užpajamuotas visas su informacinės sistemos posistemėmis susijęs ilgalaikis nematerialusis turtas. Keli šio neatitikimo pavyzdžiai pateikti 2 lentelėje.

³⁴ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2001-03-09 įsakymu Nr. 220 patvirtintos „Kompiuterių programų naudojimo valstybės valdymo institucijose ir įstaigose rekomendacijos“.

³⁵ Kompiuterių ir jų programų naudojimo Viešųjų pirkimų tarnyboje tvarka, patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2004-07-27 įsakymu Nr. 1S-38.

³⁶ Kasmetinis Viešųjų pirkimų tarnybos kompiuterių ir jų programų patikrinimo rezultatų aprašas, 2006-01-18.

³⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymas Nr.70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos patvirtinimo“.

³⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymas Nr.70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos patvirtinimo“.

2 lentelė. 2006 m. sausio 18 d. sudarytame kasmetinio Tarnybos kompiuterių ir jų programų patikrinimo rezultatų apraše išvardytos programinės įrangos kiekio sulyginimas su inventorizacijos apraše pateiktu nematerialiojo turto kiekiu

Eil. Nr.	Programos pavadinimas	Kiekis pagal programinės įrangos sąrašą, sudarytą 2006-01-18	Kiekis pagal programinės įrangos inventorizacijos aprašą, sudarytą 2006-11-15
1.	Microsoft Windows 2000 Server	2	0
2.	SQL 2000 server	2	1
3.	WinRar	10	0
4.	Microsoft FrontPage 2002	1	0
5.	Adobe Acrobat 5.0	2	1

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Rizika

Esant faktiniams neatitikimams tarp programinės įrangos sąrašo ir buhalterinės apskaitos nematerialiojo turto sąrašo, gali būti, kad dalis Tarnybos informacinio turto naudojama nelegaliai.

2. VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ TARNYBOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS INFORMACINĖS SISTEMOS ATITIKTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMAMS

Valstybinio audito metu įvertinta Tarnybos informacinės sistemos atitiktis Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams ir rekomendacijoms.

Audito metu buvo vertinama Tarnybos informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo³⁹, duomenų apsaugos⁴⁰ atitiktis teisės aktų reikalavimams.

Valstybiniai auditoriai įvertino Tarnybos interneto svetainės <http://www.vpt.lt/> turinio priežiūros ir valdymo atitiktį teisės aktų bendriesiems reikalavimams.

Audituojamu laikotarpiu atliktas Tarnybos fizinės saugos atitikties vertinimas. Fizinės saugos reikalavimai vertinti tik tiek, kiek jie susiję su Tarnybos informacine sauga. Tarnybos fizinės saugos organizavimo procedūros įvertintos vadovaujantis Bendrosiomis priešgaisrinės saugos taisyklėmis⁴¹ ir Darbo su videoterminalais saugos ir sveikatos reikalavimais⁴².

Valstybiniai auditoriai, vertindami, ar Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės informacinės sistemos atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus ir rekomendacijas (2 dalis), nustatė neatitikčių šiose srityse: informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo, duomenų apsaugos, interneto svetainės <http://www.vpt.lt/> turinio priežiūros ir valdymo, fizinės saugos ir higienos normų laikymosi (kiek tai susiję su informacinėmis sistemomis). Neatitiktys teisės aktų reikalavimams ir rekomendacijoms išsamiau pateiktos valstybinio audito ataskaitos 3 priede.

³⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-19 nutarimas Nr. 451 „Dėl valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklių patvirtinimo“.

⁴⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimas Nr. 410 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimo Nr. 952 „Dėl duomenų apsaugos valstybės ir vietos savivaldos informacinėse sistemose pakeitimo“; Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymai: 2007-05-08 Nr. 1V-172 „Dėl Saugos dokumentų turinio gairių patvirtinimo“; 2007-07-11 Nr. 1V-247 „Dėl Valstybės institucijų ir įstaigų informacinių sistemų klasifikavimo pagal jose tvarkomą elektroninę informaciją gairių ir Valstybės institucijų ir įstaigų informacinių sistemų elektroninės informacijos saugos reikalavimų patvirtinimo“ (iki tol galiojo vidaus reikalų ministro 2003-01-27 įsakymas Nr. 1V-33 „Dėl informacijos klasifikavimo pagal duomenų grupes rekomendacijų patvirtinimo“).

⁴¹ Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2005-02-18 įsakymas Nr. 64 „Dėl Bendrųjų priešgaisrinės saugos taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Priešgaisrinės apsaugos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymų pripažinimo netekusiais galios“.

⁴² Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005-12-16 įsakymas Nr. V-984 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004-02-12 įsakymo Nr. V-65 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 32:2004 „Darbas su videoterminalais. Saugos ir sveikatos reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo“.

3. VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ TARNYBOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS INFORMACINIŲ SISTEMŲ VALDYMO BRANDA

Informacinių sistemų audito metodinėse rekomendacijose⁴³ siūloma pagal Gebos brandos modelį (angl. *Capability Maturity Model* – CMM) įvertinti IS vidaus kontrolę. IS brandos vertinimo kriterijai pateikti 2 priede.

Atsižvelgiant į šioje ataskaitoje pateiktus faktus, Tarnybos IS vidaus kontrolės branda apibūdinama kaip Pirminis / *Ad Hoc* procesas (2 priedas). Tarnybos IS vidaus kontrolės branda grafiškai pavaizduota 2 pav.

2. pav. Tarnybos IS vidaus kontrolės brandos lygis

GEBOS BRANDOS MODELIS (angl. - CMM)					
	(a)	(b)	(c)	(d)	CMM
Optimalus procesas (5)	✗	✗	✗	✗	●
Lengvai valdomas ir vertinamas procesas (4)	✗	✗	✗	✗	●
Apibrėžtas procesas (3)	✗	✗	✗	✗	●
Pasikartojantis, bet intuityvus procesas (2)	✓	!	✓	!	●
Pirminis / Ad Hoc procesas (1)	✓	✓	✓	✓	●
Ne egzistuojantis procesas (0)	✓	✓	✓	✓	●

✗	- neatitinka kriterijų				
!	- nevisiškai atitinka kriterijų				
✓	- atitinka kriterijų				
●	- nepasiekta tam tikras Gebos brandos lygis				
●	- nevisiškai pasiekta tam tikras Gebos brandos lygis				
●	- pasiekta tam tikras Gebos brandos lygis				

(a) - problemos pripažinimas ir informavimas apie ją;
 (b) - politika;
 (c) - susiję procesai ir mokymas, skirti politikai įgyvendinti;
 (d) - politikos efektyvumo ir susijusių procesų vertinimas ir tobulinimas, remiantis šiuo pagrindu.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Norint pasiekti aukštesnį brandos lygį, Tarnyboje turėtų būti parengta išsami IS valdymo ir IS saugos politika, pakankamai dokumentuotos procedūros. Apie problemas prirėikus informuojami atitinkami IS naudotojai, tačiau turėtų būti išsamiai dokumentuoti problemų stebėsenos procesai.

⁴³ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2006-04-27 įsakymas Nr. V-65 „Dėl Informacinių sistemų metodinių rekomendacijų patvirtinimo“.

4. VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ INFORMACINĖS SISTEMOS TAIKYMO KONTROLĖ

Viešųjų pirkimų informacinė sistema susideda iš Centrinio viešųjų pirkimų portalo – CVPP ir Viešųjų pirkimų stebėsenos (monitoringo) informacinės sistemos – VPM IS.

VP IS naudotojai yra Tarnybos darbuotojai, perkančiosios organizacijos ir tiekėjai.

VP IS tikslas – skelbti Viešųjų pirkimų informaciją internete, automatizuoti ir pagerinti pirkimų metu vykstančias keitimosi informacija procedūras, saugiai perduoti duomenis apie vykstančius viešuosius pirkimus kitoms valstybinėms ir ES institucijoms, kaupti ir sisteminti informaciją, leidžiančią stebėti vykstančių viešųjų pirkimų procesus, kaupti ir apdoroti statistinę informaciją, rinkti, sisteminti, saugoti ir teikti Tarnybos gaunamus, siunčiamus ir vidinius dokumentus.

Atsižvelgiant į VP IS duomenų vientisumo, konfidencialumo ir prieinamumo įtaką VP IS darbui, VP IS priskiriama antrajai informacinių sistemų kategorijai pagal Informacijos klasifikavimo pagal duomenų grupes rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2003 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. 1V-33 (Žin., 2003, Nr. 77-3541).

Tarnybines stotis ir jų sistemine programine įranga pagal sutartį prižiūri ir administruoja šios paslaugos įsigijimo viešųjų pirkimų konkursą laimėjęs tiekėjas – UAB „Alna Intelligence“⁴⁴. VP IS taikomąją programinę įrangą ir jos naudotojus administruoja už tai atsakingi Tarnybos Informacinių technologijų skyriaus, IT aptarnavimo poskyrio darbuotojai⁴⁵.

Geroji praktika

Tarnyba audituojamu laikotarpiu apklausė 3672 perkančiąsias organizacijas ir parengė ataskaitą apie jų pasirengimą teikti Tarnybai informaciją tik elektroninėmis priemonėmis⁴⁶.

VPM IS naudotoją registruoja, jam suteikia teises, jas keičia ir naikina VPM IS administratorius⁴⁷. VPM IS administratoriui gavus už personalo tvarkymą atsakingo Tarnybos darbuotojo pranešimą apie Tarnybos struktūros ar personalo pokyčius, VPM IS naudotojas, kuris yra Tarnybos darbuotojas, registruojamas, keičiamas jo prieigos prie sistemos lygis arba ši prieiga

⁴⁴ Aptarnavimo sutartis su UAB „Alna Intelligence“, 2007-03-23 Nr. 6R2A703-03 IIF-5.

⁴⁵ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Informacinėse sistemose apdorojamos elektroninės informacijos rizikos analizės ataskaita.

⁴⁶ Perkančiųjų organizacijų pasirengimo Viešųjų pirkimų tarnybai teikti informaciją tik elektroninėmis priemonėmis tyrimo ataskaita.

⁴⁷ Viešųjų pirkimų monitoringo informacinės sistemos nuostatai, 2003-06-06 patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus ir suderinta su Informacinės visuomenės plėtros komitetu 2003-06-13 raštu Nr. (62)-S-362.

panaikinama. Prieigos prie VPM IS lygis nustatomas atsižvelgiant į darbuotojo vykdomas funkcijas, nurodytas jo pareigybės aprašyme.

VPM IS naudotojas, kuris nėra Tarnybos darbuotojas, VPM IS registruojamas, keičiamas jo prieigos prie VPM IS lygis, hierarchinė priklausomybė ar prieiga panaikinama, gavus perkančiosios organizacijos, kuri šiam asmeniui leidžia tvarkyti jos su viešaisiais pirkimais susijusius duomenis, prašymą⁴⁸. Specialios prieigos prie informacinių skelbimų duomenų teisės VPM IS valdytojo sprendimu suteikiamos leidinio „Valstybės žinios“ redakcijai, kurios darbuotojai redaguoja ir aprobuoja duomenis, skirtus skelbti „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“, ir periodiškai ima skelbti parengtų duomenų rinkinius. Nustatomas prieigos lygis, kuris būtų ne aukštesnis nei reikalingas įgalioto asmens pavestoms funkcijoms vykdyti.

Tarnybos darbuotojai ir perkančiųjų organizacijų atstovai ir prie VPM IS, ir prie CVPP gali prisijungti naudodami tą patį vartotojo vardą ir slaptažodį. Tiekėjai, registruodamiesi CVPP, turi atsiųsti registracijos prašymą.

Dauguma išvardytų funkcijų atliekama intuityviai, t. y. Tarnyboje prieigos prie VP IS procedūros yra neiformintos.

Tarnybos darbuotojai, prisijungdami prie VP IS, vadovaujasi Tarnybos vietinio kompiuterių tinklo kompiuterių įrangos vardų, naudotojų vardų ir slaptažodžių sudarymo bei naudojimo taisyklėmis⁴⁹.

Audituojamu laikotarpiu VP IS naudotojams, kurie nėra Tarnybos darbuotojai, buvo nustatytos nepakankamos slaptažodžių keitimo, sudarymo ir saugojimo procedūros. Nėra reikalavimų, kad po pirmo prisijungimo slaptažodis, kurį suteikė administratorius, turi būti pakeistas, nenustatytas slaptažodžio keitimo periodiškumas. Tačiau VPM IS yra galimybė pasikeisti slaptažodį. Be to, yra sistemos kontrolės priemonės, kurios neleidžia, kad slaptažodis būtų trumpesnis nei šeši simboliai ir kad jame būtų tarpai ir pavienės kabutės.

VP IS naudotojams, kurie nėra Tarnybos darbuotojai, nustatytos nepakankamai veiksmingos slaptažodžių keitimo, sudarymo ir saugojimo procedūros.

Duomenis į VPM IS gali įvesti tik šią teisę turintis asmuo – Viešųjų pirkimų tarnyba ir perkančiosios organizacijos, kurios atlieka duomenų apie savo prekių, paslaugų ir darbų viešuosius

⁴⁸ Pvz., Radviliškio rajono Policijos komisariato 2007-10-10 paraiška dėl prieigos prie VPM IS suteikimo Nr. 81-S-16130.

⁴⁹ VPT vietinio kompiuterių tinklo kompiuterių įrangos vardų, naudotojų vardų ir slaptažodžių sudarymo bei naudojimo taisyklės, patvirtintos Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus pavadootojo Alvydo Rajunčiaus.

pirkimus įvedimą ir atsako už šių duomenų patikimumą⁵⁰. Viešųjų pirkimų tarnybos atsakingi darbuotojai, prieš patvirtindami įvestus į VPM IS duomenis, juos peržiūri.

Kiekvienam Tarnybos darbuotojų ar perkančiųjų organizacijų sukurtam dokumentui suteikiami registracijos numeriai. Popierine forma pateikti viešųjų pirkimų skelbimai ar ataskaitos įvedami į VPM IS. Tačiau nėra nustatyta, per kiek laiko dokumentai turi būti įvedami į sistemą.

Viešųjų pirkimų tarnyboje audituojamu laikotarpiu nebuvo nustatytos procedūros, kuriose būtų nurodyta, per kiek laiko dokumentai turi būti įvedami į sistemą.

Klasifikatorius, atsižvelgiant į jų tipus, gali įvesti ar keisti VP IS administratorius arba programinę dalį prižiūrintis asmuo. Kiti sistemos naudotojai neturi teisės keisti klasifikatorių duomenis. Klasifikatorių įvedimas ir keitimas VP IS atliekamas intuityviai, nes Tarnyboje nėra parengtos ir patvirtintos tvarkos, reglamentuojančios klasifikatorių duomenų įvedimą ir keitimą.

Valstybinių auditorių nuomone, priėjimas prie mažai kintančių duomenų, jų keitimas ir naudojimas turi būti kontroliuojamas.

---

⁵⁰ Viešųjų pirkimų monitoringo informacinės sistemos nuostatai.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

Dėl informacinių sistemų brandos

Tarnybos IS vidaus kontrolės branda apibrėžiama kaip Pirminis / *Ad Hoc* procesas (3 dalis).

Dėl Viešųjų pirkimų informacinės sistemos taikymo

Valstybiniai auditoriai nustatė, kad IS – patikima, išskyrus auditorių pateiktus pastebėjimus:

- Nenustatytos ir nedokumentuotos prieigos prie VP IS procedūros.
- VP IS naudotojams, kurie nėra Viešųjų pirkimų tarnybos darbuotojai, nustatyta per mažai slaptažodžių keitimo, sudarymo ir saugojimo procedūrų ir jos yra nepakankamai veiksmingos.
- Nenustatytos nustatytos procedūros, kuriose būtų nurodyta, per kiek laiko dokumentai turi būti įvedami į sistemą.
- Prieiga prie mažai kintančių duomenų, jų keitimas ir naudojimas nėra kontroliuojamas.

Rekomendacijos

- Apsvarstyti galimybę sudaryti IT valdymo komitetą, koordinuojantį Tarnybos informacinių sistemų strateginės plėtros procesus (1.1. dalis).
- Paskirti visų duomenų valdytojus (konkrečius asmenis), kurie būtų atsakingi už tinkamą duomenų tvarkymą ir atitinkamiems duomenims apdoroti skirtos informacinės sistemos kūrimą ir administravimą (1.2. dalis).
- Užtikrinti Tarnybos informacinių sistemų rizikos valdymo priemonių plano įgyvendinimo kontrolę (1.3. dalis).
- Sukurti ir patvirtinti trūkstamus informacijos saugos politikos dokumentus (Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės, Informacinės sistemos veiklos testinumo valdymo planą ir Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės). Su patvirtinta informacijos saugos politika ir jos įgyvendinimą reglamentuojančiais dokumentais pasirašytinai supažindinti informacinių sistemų naudotojus (Tarnybos darbuotojus) (1.4. dalis).

- Atlikti kompiuterių programų ir intelekto produktų (ilgalaikio nematerialiojo turto) neplaninę inventorizaciją ir užtikrinti jų apskaitą teisės aktų nustatyta tvarka (1.6. dalis).
- Išanalizuoti kitus valstybinio audito ataskaitoje ir jos prieduose nurodytus pastebėjimus ir numatyti pastebėtų trūkumų pašalinimo priemones ir prioritetus (visos dalys).

Informacinių sistemų valdymo ir
audito departamento direktorius

Dainius Jakimavičius

Vyresnioji valstybinė auditorė

Živilė Kindurytė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Viešųjų pirkimų tarnybos prie
Lietuvos Respublikos
Vyriausybės informacinės
sistemos bendrosios kontrolės
vertinimas“
1 priedas

Vartojamų santrumpų ir sąvokų paaiškinimas

- **Tarnyba** – Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
- **IS** – Informacinė sistema
- **LR** – Lietuvos Respublika
- **IT** – Informacinės technologijos
- **IVPK** – Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
- **VRM** – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija
- **EUROSAI** – Europos aukščiausiųjų audito institucijų organizacija
- **INTOSAI** – Tarptautinė aukščiausiųjų audito institucijų organizacija
- **ISACA** – Informacinių sistemų audito ir kontrolės asociacija
- **ES** – Europos Sąjunga
- **COBIT** – Control Objectives Management Guidelines Maturity Models
- **Vyriausybė** – Lietuvos Respublikos Vyriausybė
- **VP IS** – Viešųjų pirkimų informacinė sistema
- **VPM IS** – Viešųjų pirkimų stebėsenos (monitoringo) informacinė sistema
- **CVPP** – Centrinis viešųjų pirkimų portalas

Valstybinio audito ataskaitos
 „Viešųjų pirkimų tarnybos prie
 Lietuvos Respublikos
 Vyriausybės informacinės
 sistemos bendrosios kontrolės
 vertinimas“
 2 priedas

Gebos brandos modelis

Šiame priede apibūdinamas Gebos brandos modelis, taikomas informacinės sistemos kontrolės tikslų brandos lygiui įvertinti.

1 lentelė. Pateiktas kiekvieno tikslo įvertinimas yra žemiausias atitinkamo tikslo įvertinimas pagal bet kurią iš toliau išvardytų keturių punktų (a-d). Vertinimo vidurkis neišvedinėjamas, nes sudėtinių vertinimų vidurkiai neatspindi realios situacijos.

Kiekvienoje kategorijoje analizuojami šie aspektai:	(a) Problemos pripažinimas ir informavimas apie ją	(b) Politika	(c) Susiję procesai ir mokymas, skirti politikai įgyvendinti	(d) Politikos efektyvumo ir susijusių procesų vertinimas ir tobulinimas
0. Neegzistuojantis procesas	Organizacija nepripažįsta spręstinios problemos egzistavimo ir dėl to apie tai nepateikia jokios informacijos.	Šiuo klausimu nėra jokios politikos.	Nėra jokio atpažįstamo proceso, susijusio su šia problema.	Neatliekamas joks vertinimas, susijęs su šia problema.
1. Pirminis/Ad Hoc procesas	Yra faktų, patvirtinančių, kad organizacija pripažįsta problemos egzistavimą ir būtinumą ją spręsti, tačiau apie tai per mažai informuojama.	Egzistuoja neišsami politika. Ji netinkamai dokumentuojama, skelbiama arba įgyvendinama.	Individualiu arba kiekiu konkrečiu atveju taikomi <i>ad hoc</i> metodai. Problema nenagrinėjama valdybos lygiu.	Stebėseną vykdoma reaguojant į incidentą, dėl kurio organizacija patiria tam tikrą nuostolį.
2. Pasikartojantis, bet intuityvus procesas	Apie problemą (prireikus) atitinkamai informuojama visa organizacija.	Egzistuoja aiški politika.	Su problema susiję procesai formaliai yra nustatyti, aktyviai dalyvaujant ir prižiūrint vadovybei, tačiau taikomi ne visoje organizacijoje. Mokymas neorganizuojamas, o informavimas apie standartus ir pareigas paliktas individualių darbuotojų nuožiūrai.	Vadovybė yra nustačiusi pagrindinius vertinimus ir vertinimo metodus bei būdus, tačiau pastarieji parengti nepakankamai.
3. Apibrėžtas procesas	Visa organizacija supranta, kad reikia reaguoti į problemą, ir tam pritaria.	Organizacijoje vykdoma tvirta ir aiški politika, suderinta su kai kuriomis kitomis susijusiomis politikos kryptimis. Iš dalies atsižvelgiama į rizikos valdymą.	Procedūros standartizuotos, dokumentuotos ir dauguma jų įgyvendinamos visoje organizacijoje. Vadovybė yra informavusi apie standartizuotas procedūras ir vykdo neformalų mokymą. Nors procedūras galima įvertinti, tačiau jos nėra sudėtingos ir formaliai atspindi esamą patirtį.	Susijusių veiklos sričių rodiklių registravimas ir stebėseną padeda tobulinti veiklą. Beveik visų susijusių procesų stebėseną vykdoma pagal tam tikrus (pirminius) dokumentus, tačiau mažai tikėtina, kad vadovybė galėtų pastebėti bet kokią nukrypimą, kadangi tokios priemonės paprastai taikomos

Kiekvienoje kategorijoje analizuojami šie aspektai:	(a) Problemos pripažinimas ir informavimas apie ją	(b) Politika	(c) Susiję procesai ir mokymas, skirti politikai įgyvendinti	(d) Politikos efektyvumo ir susijusių procesų vertinimas ir tobulinimas
4. Lengvai valdomas ir vertinamas procesas	Visais atitinkamais organizacijos lygiais problema suprantama tinkamai ir reikalaujama imtis priemonių.	Vykdoma tvirta ir aiški politika, integruota su kitomis susijusiomis politikos kryptimis. Atsižvelgiama į rizikos valdymą.	Organizacija gerai pažįsta savo klientą ir turi aiškiai apibrėžtas pareigas. Procesai yra aiškiai suformuluoti, integruoti ir taikomi visoje organizacijoje. Procesai yra gerai įsisavinami ir palaikomi organizuojant atitinkamą mokymą. Visi susijusių procesų dalyviai žino apie riziką ir galimybes.	individualiai. Priežasčių analizė atliekama retai. Susijusių procesų tobulinimas visų pirma yra pagrįstas kiekybiniu supratimu, užtikrinant galimybę stebėti ir vertinti, kaip laikomasi procedūrų bei susijusių procesų dokumentų reikalavimų. Vadovybė yra nustačiusi leistinus nukrypimus, į kuriuos būtina atsižvelgti, vykdant susijusius procesus. Paaiškėjus, kad procesai yra neefektyvūs, arba dažniausiai, tačiau ne visada, imamasi priemonių. Kartais susiję procesai tobulinami, įgyvendinant geriausią vidaus praktiką. Vykdomas priežasčių analizės standartizavimas. Pradedamas nuolatinis veiklos gerinimo procesas.
5. Optimalus procesas	Problemos ir jos sprendimo būdų vertinimas yra pažangus ir perspektyvus.	Organizacija vykdo tvirtą ir aišką politiką, integruotą su visomis kitomis susijusiomis politikos kryptimis, visapusiškai atsižvelgdama į rizikos valdymą.	Susiję procesai atnaujinti, atsižvelgiant į geriausią išorinę praktiką ir nuolatinio veiklos tobulinimo bei brandos modeliavimo rezultatus kitose organizacijose. Susijusių procesų rizika ir rezultatai yra apibrėžti, suderinti, apie juos informuojama visa organizacija. Organizuojamas modernus mokymas ir informavimas. Įgyvendinama politika užtikrino organizacijos, darbuotojų ir procesų sugebėjimą greitai prisitaikyti ir visapusiškai palaikyti rizikos struktūros pokyčius.	Stebėseną, savęs vertinimas ir informavimas apie problemą (prireikus) vykdomi visos organizacijos lygiu, optimaliai išnaudojant procesus ir technologijas, naudojamus vertinimo, analizės, informavimo ir mokymo tikslais. Analizuojamos visų problemų ir nukrypimų priežastys, laiku numatant ir inicijuojant veiksmingas priemones. Naudojamos nepriklausomų ekspertų konsultavimo ir lyginamąja analize.
Šaltinis – Valstybės kontrolė				

Valstybinio audito ataskaitos
 „Viešųjų pirkimų tarnybos prie
 Lietuvos Respublikos
 Vyriausybės informacinės
 sistemos bendrosios kontrolės
 vertinimas“
 3 priedas

Neatitiktis privalomiems vykdyti teisės aktų reikalavimams ir rekomendacijoms

1 lentelė. Valstybinių auditorių pastebėjimai dėl teisės aktų reikalavimų laikymosi

Eil. Nr.	Pastebėjimas	Teisės akto reikalavimai
<i>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-19 nutarimas Nr. 451 „Dėl valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklių patvirtinimo“.</i>		
1.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtinti VP IS CVPP posistemės nuostatai.	4. Informacinės sistemos steigėjas rengia informacinės sistemos nuostatų projektą, kuriame turi būti aptarti šie informacinės sistemos klausimai: [...]
2.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtinti VP IS CVPP posistemės nuostatai. Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje VPM IS nuostatai nebuvo suderinti su Vidaus reikalų ministerija.	5. Parengtą informacinės sistemos nuostatų projektą informacinės sistemos steigėjas derina su Informacinės visuomenės plėtros komitetu prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau vadinama – Komitetas), Vidaus reikalų ministerija ir institucijomis, kurios nuostatų projekte nurodytos kaip duomenų teikėjai. Nuostatų projektas derinamas tik su tais duomenų teikėjais, kurie teiks duomenis sąveikai su valstybės registrais ir informacinėmis sistemomis užtikrinti. Jeigu informacinėje sistemoje numatoma tvarkyti asmens duomenis, tokios informacinės sistemos nuostatų projektas turi būti suderintas su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija.
3.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtinta VP IS CVPP posistemės specifikacija.	10. Patvirtinus informacinės sistemos nuostatus, rengiama informacinės sistemos specifikacija. Specifikacijos projektą rengia informacinės sistemos nuostatuose nurodytas informacinės sistemos valdytojas. Specifikacijos projektas rengiamas vadovaujantis informacinės sistemos kūrimo metodiniais dokumentais.
4.	Tarnyboje įdiegus CVPP, informacinės sistemos valdytojo vadovas nepatvirtino informacinės sistemos priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti akto ir nepateikė IVPK.	16. Užbaigus informacinės sistemos arba jos sudedamosios dalies (komponentės, posistemės) diegimą, informacinės sistemos valdytojo vadovas tvirtina informacinės sistemos priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti aktą, kurio kopija per 5 darbo dienas nuo patvirtinimo pateikiama Komitetui. Informacinės sistemos valdytojas gali sudaryti komisiją atliktiems darbams įvertinti. Į komisijos sudėtį gali būti įtraukti suinteresuotų institucijų atstovai. Informacinės sistemos, kurioje yra tvarkomi asmens duomenys, priėmimo akto kopija papildomai pateikiama Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai.

Eil. Nr.	Pastebėjimas	Teisės akto reikalavimai
<i>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimas Nr. 410 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 4 d. nutarimo Nr. 952 „Dėl duomenų apsaugos valstybės ir vietos savivaldos informacinėse sistemose pakeitimo“</i>		
5.	Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės informacinių sistemų duomenų saugos nuostatuose (toliau – Duomenų saugos nuostatai) nurodyta, kad vadovaujamosi Lietuvos standartais LST ISO/IEC 17799:2006, LST ISO/IEC 27001:2006, tačiau duomenų saugos nuostatuose nėra patvirtinta, kokios kontrolės priemonės iš šių standartų pasirinktos.	5. Užtikrinant informacijos saugą, rekomenduojama vadovautis Lietuvos standartais LST ISO/IEC 17799:2006, LST ISO/IEC 27001:2006, taip pat kitais Lietuvos ir tarptautiniais „Informacijos technologija. Saugumo metodai“ grupės standartais, apibūdinančiais saugų informacinės sistemos duomenų tvarkymą.
6.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintos Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės. Pastaba: Tarnyba 2007-07-19 įsakymu Nr. 1S-34 išpareigojo Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės parengti per 6 mėn. nuo naujos serverių patalpos eksploatacijos pradžios.	6. Informacinės sistemos valdytojas privalo turėti pagal Vidaus reikalų ministerijos tvirtinamas Saugos dokumentų turinio gaires parengtus, su Vidaus reikalų ministerija suderintus ir patvirtintus šiuos saugos dokumentus: [...] 6.2. Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės;
7.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintas Informacinių sistemų veiklos tęstinumo valdymo planas. Pastaba: Tarnyba 2007-07-19 įsakymu Nr. 1S-34 išpareigojo Informacinių sistemų veiklos tęstinumo valdymo planą parengti per 6 mėn. nuo naujos serverių patalpos eksploatacijos pradžios.	6. Informacinės sistemos valdytojas privalo turėti pagal Vidaus reikalų ministerijos tvirtinamas Saugos dokumentų turinio gaires parengtus, su Vidaus reikalų ministerija suderintus ir patvirtintus šiuos saugos dokumentus: [...] 6.3. Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planą;
8.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintos Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės. Pastaba: Tarnyba 2007-07-19 įsakymu Nr. 1S-34 išpareigojo Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės parengti per 6 mėn. nuo naujos serverių patalpos eksploatacijos pradžios.	6. Informacinės sistemos valdytojas privalo turėti pagal Vidaus reikalų ministerijos tvirtinamas Saugos dokumentų turinio gaires parengtus, su Vidaus reikalų ministerija suderintus ir patvirtintus šiuos saugos dokumentus: [...] 6.4. Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės.
9.	Tarnybos duomenų saugos nuostatuose nenustatyta, kad informacinės sistemos naudotojai, pastebėję saugos dokumentų pažeidimų, nusikalstamos veikos požymių, neveikiančias arba netinkamai veikiančias duomenų saugos užtikrinimo priemones, privalo nedelsdami pranešti apie tai administratoriui arba, jeigu valstybės institucijoje įsteigta informacinių technologijų pagalbos tarnyba, – šiai tarnybai.	27. Informacinės sistemos naudotojai, pastebėję saugos dokumentų pažeidimų, nusikalstamos veikos požymių, neveikiančias arba netinkamai veikiančias duomenų saugos užtikrinimo priemones, privalo nedelsdami pranešti apie tai administratoriui arba, jeigu valstybės institucijoje įsteigta informacinių technologijų pagalbos tarnyba, – šiai tarnybai.
10.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtinta pokyčių valdymo tvarka.	33. Informacinės sistemos valdytojas užtikrina efektyvų ir spartų informacinės sistemos funkcijų pokyčių (toliau vadinama – pokyčiai) valdymo planavimą, apimantį pokyčių identifikavimą, suskirstymą į kategorijas, įtakos vertinimą ir pokyčių prioritetų nustatymo procesus. Su tuo susijusios nuostatos numatomos informacinės sistemos valdytojo tvirtinamoje Informacinės sistemos pokyčių valdymo tvarkoje.
11.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtinta pokyčių valdymo tvarka.	34. Asmuo, inicijuojantis pokytį, be informacinės sistemos valdytojo vadovo rašytinio leidimo negali pokyčio pats įgyvendinti.

Eil. Nr.	Pastebėjimas	Teisės akto reikalavimai
12.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtinta pokyčių valdymo tvarka.	37. Pokyčiai, galintys turėti neigiamą įtaką informacinės sistemos konfidencialumui, vientisumui ar prieinamumui, turi būti patikrinti bandomojoje aplinkoje, kurioje nėra konfidencialių duomenų ir kuri atskirta nuo eksploatuojamos informacinės sistemos.
<i>Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007-05-08 įsakymas Nr. IV-172 „Dėl Saugos dokumentų turinio gairių patvirtinimo“</i>		
13.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintos Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės. Pastaba: Tarnyba 2007-07-19 įsakymu Nr. 1S-34 įsipareigojo Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės parengti per 6 mėn. nuo naujos serverių patalpos eksploatacijos pradžios.	4. Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės sudaro šie skyriai: [...].
14.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintas Informacinių sistemų veiklos tęstinumo valdymo planas. Pastaba: Tarnyba 2007-07-19 įsakymu Nr. 1S-34 įsipareigojo Informacinių sistemų veiklos tęstinumo valdymo planą parengti per 6 mėn. nuo naujos serverių patalpos eksploatacijos pradžios.	5. Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planą (toliau – planas) sudaro šie skyriai: [...].
15.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintos Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės. Pastaba: Tarnyba 2007-07-19 įsakymu Nr. 1S-34 įsipareigojo Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės parengti per 6 mėn. nuo naujos serverių patalpos eksploatacijos pradžios.	6. Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės sudaro šie skyriai: [...].
<i>Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007-07-11 įsakymas Nr. IV-247 „Dėl Valstybės institucijų ir įstaigų informacinių sistemų klasifikavimo pagal jose tvarkomą elektroninę informaciją gairių ir Valstybės institucijų ir įstaigų informacinių sistemų elektroninės informacijos saugos reikalavimų patvirtinimo“</i>		
16.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtinta pokyčių valdymo tvarka.	3.1. elektroninės informacijos saugos užtikrinimo reikalavimai: 3.1.1. [...] 3.1.2. informacinės sistemos valdytojo turi būti užtikrintas informacinės sistemos funkcijų pokyčių (toliau – pokyčiai) valdymo planavimas.
17.	Audituojamu laikotarpiu Tarnybos darbuotojai nebuvo baigę informacijos saugos mokymų.	3.2.4. informacinės sistemos naudotojai turi būti išmokyti dirbti su programine ir technine įranga bei supažindinti su informacijos saugą institucijoje reglamentuojančiais teisės aktais; trečios kategorijos informacinės sistemos naudotojai, be to, turi būti baigę informacijos saugos mokymus.
18.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintas Informacinių sistemų veiklos tęstinumo valdymo planas. Pastaba: Tarnyba 2007-07-19 įsakymu Nr. 1S-34 įsipareigojo Informacinių sistemų veiklos tęstinumo valdymo planą parengti per 6 mėn. nuo naujos serverių patalpos eksploatacijos pradžios.	3.2.10. institucija turi išsiaiškinti, kiek ji ilgiausiai gali testuoti savo funkcijų įgyvendinimą neveikiant informacinei sistemai ar jos daliai; institucijos informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas turi užtikrinti informacinės sistemos veiklos atkūrimą per šį laikotarpį; turi būti parengtas veiksmų planas, užtikrinantis informacinės sistemos veiklos atnaujinimą per 8 val., trečios kategorijos

Eil. Nr.	Pastebėjimas	Teisės akto reikalavimai
		informacinėms sistemoms – per 16 val.
19.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintos procedūros, numatančios, kad pagrindinė informacinės sistemos kompiuterinė įranga turi turėti įtampos filtrą arba (ir) rezervinį maitinimo šaltinį.	3.3.1. pagrindinė informacinės sistemos kompiuterinė įranga turi turėti įtampos filtrą arba (ir) rezervinį maitinimo šaltinį; trečios kategorijos informacinėms sistemoms – rezervinis maitinimo šaltinis turi užtikrinti informacinės sistemos pagrindinės kompiuterinės įrangos veikimą ne mažiau nei 10 min.
20.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintos procedūros, užtikrinančios informacinės sistemos, operacinės sistemos ir naudojamų programinių įrangos gamintojų rekomenduojamų atnaujinimų operatyvų įdiegimą.	3.3.3. turi būti operatyviai įdiegiami informacinės sistemos operacinės sistemos ir naudojamų programinių įrangos gamintojų rekomenduojami atnaujinimai.
21.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintos procedūros, užtikrinančios apribotą fizinę prieigą prie informacinės sistemos tarnybinių stočių.	3.3.5. turi būti apribota fizinė prieiga prie informacinės sistemos tarnybinių stočių (atskiros rakinamos patalpos arba rakinama spinta).
22.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintos procedūros, užtikrinančios, kad patalpose, kuriose yra informacinės sistemos tarnybinės stotys, turi būti įrengti gaisro ir įsilaužimo davikliai, prijungti prie pastato signalizacijos ir apsaugos tarnybų.	3.3.6. patalpose, kuriose yra informacinės sistemos tarnybinės stotys, turi būti įrengti gaisro ir įsilaužimo davikliai, prijungti prie pastato signalizacijos ir apsaugos tarnybų.
23.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintos procedūros, užtikrinančios informacinės sistemos prieinamumą ne mažiau kaip 70 proc. laiko darbo metu darbo dienomis.	3.3.7. turi būti užtikrintas informacinės sistemos prieinamumas ne mažiau kaip 70 proc. laiko darbo metu darbo dienomis; trečios kategorijos informacinėms sistemoms – ne mažiau kaip 90 proc. laiko darbo metu darbo dienomis.
24.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje buvo paskirtas saugumo įgaliotinis ⁵¹ , bet pagal paskirto saugumo įgaliotinio pareigybės aprašymą ⁵² jis gali atlikti ir administratoriaus funkcijas. Valstybinių auditorių nuomone, Tarnybos saugos įgaliotinio ir administratoriaus funkcijos nėra visiškai atskirtos.	4.1.1. rekomenduojama atskirti saugos įgaliotinio ir administratoriaus funkcijas.
25.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintos procedūros, užtikrinančios, kad informacinė sistema turi perspėti administratorių, kai pagrindinėje informacinės sistemos kompiuterinėje įrangoje sumažėja iki nustatytos pavojingos ribos laisvos kompiuterio atminties ar vietos diske, ilgą laiką stipriai apkraunamas centrinis procesorius ar kompiuterių tinklo sąsaja.	4.2.3. informacinė sistema turi perspėti administratorių, kai pagrindinėje informacinės sistemos kompiuterinėje įrangoje sumažėja iki nustatytos pavojingos ribos laisvos kompiuterio atminties ar vietos diske, ilgą laiką stipriai apkraunamas centrinis procesorius ar kompiuterių tinklo sąsaja.
26.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintos procedūros, užtikrinančios duomenų apie informacinės sistemos įjungimą, išjungimą, sėkmingus ir nesėkmingus bandymus registruotis informacinėje sistemoje registravimą ir saugojimą nustatytą laiką, nurodant informacinės sistemos naudotojo identifikatorių ir įvykio laiką. Taip pat nenustatytas	4.2.6. informacinėje sistemoje turi būti registruojami ir nustatyta laiką saugomi duomenys apie informacinės sistemos įjungimą, išjungimą, sėkmingus ir nesėkmingus bandymus registruotis informacinėje sistemoje, kitus saugai svarbius įvykius, nurodant informacinės sistemos naudotojo identifikatorių ir įvykio laiką; ši informacija turi būti

⁵¹ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2007-07-19 įsakymu Nr. 1S-34 patvirtinti „Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Informacinių sistemų duomenų saugos nuostatai“.

⁵² Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2006-03-09 įsakymu Nr. 1S-15 patvirtintas „Informacinių technologijų skyriaus Informacinių technologijų poskyrio vedėjo pareigybės aprašymas“.

Eil. Nr.	Pastebėjimas	Teisės akto reikalavimai
	šios informacijos analizavimo periodiškumas.	reguliariai analizuojama.
27.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo nustatytos patekimo į informacinės sistemos tarnybinių stočių patalpas kontrolės priemonės.	4.2.7. patekimas į informacinės sistemos tarnybinių stočių patalpas turi būti kontroliuojamas.
28.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintas Informacinių sistemų veiklos tęstinumo valdymo planas. Pastaba: Tarnyba 2007-07-19 įsakymu Nr. 1S-34 įsipareigojo Informacinių sistemų veiklos tęstinumo valdymo planą parengti per 6 mėn. nuo naujos serverių patalpos eksploatacijos pradžios.	4.2.9. institucija turi numatyti atsargines patalpas, į kurias galėtų laikinai perkelti informacinės sistemos įrangą, nesant galimybių tęsti veiklą pagrindinėse patalpose; institucijos informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas turi užtikrinti informacinės sistemos veiklos atnaujinimą atsarginėse patalpose per tokį laikotarpį, kad nebūtų nusizengta institucijos įsipareigojimams, susijusiems su informacinės sistemos veikla.
29.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo pildomas žurnalas, kuriame būtų fiksuojamas kopijų darymas.	4.2.10. kopijų darymas turi būti fiksuojamas.
30.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo patvirtintos procedūros, kad duomenys kopijose turi būti užšifruoti arba turi būti imtasi kitų priemonių, neleidžiančių panaudoti kopijas neteisėtam duomenų atkūrimui.	4.2.11. duomenys kopijose turi būti užšifruoti arba turi būti imtasi kitų priemonių, neleidžiančių panaudoti kopijas neteisėtam duomenų atkūrimui.
31.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo nustatytos procedūros, kad keičiant slaptažodį informacinė sistema neturi leisti nustatyti slaptažodžio iš buvusių 3 paskutinių slaptažodžių.	4.2.14.4. keičiant slaptažodį informacinė sistema neturi leisti nustatyti slaptažodžio iš buvusių 3 paskutinių slaptažodžių.
32.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo nustatytos procedūros, kad pirmo prisijungimo prie informacinės sistemos metu iš informacinės sistemos naudotojo turi būti reikalaujama, kad jis pakeistų slaptažodį.	4.2.14.7. pirmo prisijungimo prie informacinės sistemos metu iš informacinės sistemos naudotojo turi būti reikalaujama, kad jis pakeistų slaptažodį.
<i>Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004-02-12 įsakymu Nr. V-65 patvirtintos Lietuvos higienos normos HN 32:2004 „Darbas su videoterminalais. Saugos ir sveikatos reikalavimai“</i>		
33.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo organizuojamas profesinės rizikos vertinimas.	7. Darbdavys pagal galiojančius norminius teisės aktus organizuoja profesinės rizikos vertinimą, kurio metu nustatomas darbo su videoterminalu poveikis darbuotojo sveikatai, ypač regėjimui, fizinei ir protinei įtampai [5.1, 5.2, 5.10, 5.11].
<i>Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM direktoriaus 2005-02-18 įsakymu Nr. 64 patvirtintos Bendrosios priešgaisrinės saugos taisyklės</i>		
34.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo sudarytas grafikas, pagal kurį būtų tikrinta ventiliatorių, ortakių, ugnį sulaikančių prietaisų, drėkinimo kamerų, įžeminimo įrenginių techninė būklė.	151. Vėdinimo įrenginiai turi būti įrengti ir eksploatuojami pagal gamintojo instrukcijose ir kituose teisės aktuose nustatytus priešgaisrinės saugos reikalavimus. Personalas, atsakingas už vėdinimo įrenginių priežiūrą, privalo šalinti jų gedimus ir pagal sudarytą grafiką tikrinti ventiliatorių, ortakių, ugnį sulaikančių prietaisų, drėkinimo kamerų, įžeminimo įrenginių techninę

Eil. Nr.	Pastebėjimas	Teisės akto reikalavimai
		būklę.
<i>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-10-25 nutarimas Nr. 1054 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 480 „Dėl bendrųjų reikalavimų valstybės institucijų interneto svetainėms patvirtinimo“ pakeitimo“.</i>		
35.	Tobulintinas VPT svetainės turinio prieinamumas ir pasiekiamumas ribotų galimybių žmonėms, t. y. neįgaliesiems. Pastaba. Testavimas atliktas naudojant tikrinimo įrankius ⁵³ : Page Valet ⁵⁴ ; TAW ⁵⁵ ;	6. Įstaigos interneto svetainė turi atitikti šiame Apraše išdėstytas struktūros, informacijos, administravimo nuostatas, taip pat būti pritaikyta naudotis neįgaliesiems, vadovaujantis Neįgaliesiems pritaikytų Interneto tinklalapių kūrimo, testavimo ir įvertinimo metodinėmis rekomendacijomis, patvirtintomis Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2004 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. T-40. Pateikiama informacija turi būti susisteminta ir reguliariai atnaujinama. Įstaigos interneto svetainėje turi būti garantuotas abipusis ryšys tarp interneto vartotojo ir įstaigos (elektroninio pašto ir (arba) klausimų ir atsakymų forma).
36.	Įvadiniame interneto VPT svetainės puslapyje nepateikiamas juridinio asmens kodas, registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie tą įstaigą. VPT interneto svetainės skyriuose skelbiant įstaigos struktūrą, kontaktus, nėra nurodyta informacijos pateikimo data.	7. Įstaigos interneto svetainės įvadinis puslapis yra reprezentacinis, atspindintis įstaigos veiklą. Jis turi būti lengvai atpažįstamas. Įstaigos, kuri įstatymų nustatyta tvarka turi teisę naudoti Lietuvos valstybės herbą, interneto svetainės įvadiniame puslapyje turi būti Lietuvos valstybės herbas (arba įstaigos ženklas, įregistruotas Valstybiniame patentų biure), visas įstaigos pavadinimas, teisinė forma, buveinės adresas, juridinio asmens kodas, registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie tą įstaigą, pridėtinės vertės mokesčio mokėtojo kodas (jeigu įstaiga yra pridėtinės vertės mokesčio mokėtoja), įstaigos telefono numeris, fakso numeris ir elektroninio pašto adresas. Įvadiniame interneto svetainės puslapyje turi būti pateikiama pagal įstaigai priskirtas funkcijas aktualiausia, labiausiai akcentuotina informacija (aktualijos). Įstaigos interneto svetainės skyriuose skelbiant įstaigos struktūrą, kontaktus, naujienas ir atsakymus į klausimus, turi būti nurodyta informacijos pateikimo data, o skelbiant teisės aktų projektus – kiekvieno teisės akto projekto atnaujinimo data.
37.	VPT interneto svetainės struktūra neatitinka nutarimo 10 ir 11 punkto reikalavimų.	10. Įstaigos interneto svetainės struktūra turi būti aiški, paprasta ir patogė, suformuoto meniu antraštės – tikslios ir neturėtų viršyti trijų reikšminių žodžių. Interneto svetainėje turi būti šie skyriai: [...]

⁵³ Testavimo įrankiai pasirinkti iš Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-03-31 įsakyme Nr. T-40 „Dėl neįgaliesiems pritaikytų interneto tinklalapių kūrimo, testavimo ir įvertinimo metodinių rekomendacijų patvirtinimo“ pateikto sąrašo.

⁵⁴ Page Valet – apjungia formalų testavimą su prieinamumo, pagrįsto W3C Web Content Accessibility Guidelines nurodymais, testavimu. Generuoja XML pasirenkant pranešimo formatą kartu su Interneto naršyklių HTML versijomis.

Šis įrankis yra Site Valet įrankių rinkinio dalis. Įrankis skelbiamas tinklalapyje <http://valet.webthing.com>

⁵⁵ TAW – tikrina puslapio prieinamumą automatiškai pažymėdama aptiktas klaidas su prioritetų lygiais užduotais WCAG kontroliniais taškais. Jis taip pat puslapyje pažymi vietas, reikalaujančias rankinio testavimo. Kiekviena žyma, sujungta su pranešimu, paaiškina, kurioje kontrolinėje taškoje ir vietoje reikia atlikti patikrinimą. Įrankis skelbiamas tinklalapyje <http://www.tawdis.net>

Eil. Nr.	Pastebėjimas	Teisės akto reikalavimai
		10.3.1. nuostatai; 10.4. paslaugos 10.4.1. informacijos rinkmenos; 10.4.2. prašymai; 11. Prireikus kiekviena įstaiga savo interneto svetainės struktūrą gali išplėsti, tačiau visi privalomi skyriai ir jų pavadinimai turi išlikti.
38.	VPT interneto svetainėje http://www.vpt.lt/ lietuvių kalba skelbiama informacija nėra atnaujinama vienu metu visomis kitomis kalbinėmis interneto svetainės versijomis.	12. Įstaigos interneto svetainėje skelbiama tik aktuali ir teisiškai galiojanti informacija, kuri turi būti atnaujinama pagal jos keitimosi periodiškumą. Jeigu ši informacija skelbiama ir užsienio kalba, ji turi būti atnaujinama vienu metu visomis kitomis kalbinėmis interneto svetainės versijomis.
39.	VPT interneto svetainėje http://www.vpt.lt/ skyriuje „Struktūra ir kontaktai“ nėra pateikta informacija apie priimamojo darbo grafiką.	13. Įstaigos interneto svetainės skyriuje „Struktūra ir kontaktai“ turi būti pateikiami šie duomenys: įstaigos valdymo struktūros schema; vadovo (-ų) nuotrauka ir gyvenimo aprašymas; įstaigos struktūrinių padalinių pavadinimai, jos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, sąrašas su kontaktine informacija (vardas ir pavardė, pareigos, telefono numeris, elektroninio pašto adresas); įstaigos priimamojo darbo grafikas; įstaigos priimamojo telefono, fakso numeris, elektroninio pašto adresas; informacija apie įstaigos struktūrinius padalinius; informacija apie įstaigos reguliavimo sričiai priskiriamas kitas įstaigas; informacija apie komisijas bei darbo grupes, sudarytas svarbiems uždaviniams spręsti, ir jų veiklą.
40.	VPT interneto svetainės http://www.vpt.lt/ skyrius „Veikla“ neatitinka nutarimo 15 punkto reikalavimų.	15. Įstaigos interneto svetainės skyriuje „Veikla“ skelbiama visa vieša informacija, susijusi su įstaigos veikla, trumpa įstaigos istorija, planavimu ir veiklos kryptimis. Interneto svetainės srityje „Nuostatai“ skelbiami įstaigų nuostatai arba įstatai. [...] Interneto svetainės srityje „Veiklos kryptys“ skelbiama įstaigos veikla pagal skirtingas veiklos šakas. Informacija pateikiama sugrupuota pagal pagrindines įstaigos veiklos kryptis. [...]
41.	VPT interneto svetainės http://www.vpt.lt/ skyrius „Paslaugos“ neatitinka nutarimo 16 punkto reikalavimų.	16. Interneto svetainės skyrių „Paslaugos“ sudaro sritys „Informacijos rinkmenos“, „Prašymai“ ir „Viešosios paslaugos“. Interneto svetainės srityje „Informacijos rinkmenos“ pateikiamos įstaigoje elektroniniu būdu įvairia forma (duomenų bazė, registras, elektroninis sąrašas ir panašiai) tvarkomos informacijos rinkmenos. Šiame skyriuje gali būti skelbiamos informacijos teikimo ir naudojimo sąlygos. Kai informacija teikiama atlygintinai, nurodomas valstybės rinkliavų arba atlyginimo už informacijos teikimą dydis. Interneto svetainės srityje „Prašymai“ pateikiamos prašymų formos, atitinkančios Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 12 straipsnio reikalavimus, skirtos gauti informaciją ar dokumentą iš įstaigos. Prašymų formose nurodoma, koku būdu ir forma pareiškėjas pageidauja gauti informaciją. Interneto svetainės srityje „Viešosios paslaugos“

Eil. Nr.	Pastebėjimas	Teisės akto reikalavimai
		pateikiamos įstaigos viešosios paslaugos, teikiamos elektroniniu būdu. Šioje interneto svetainės srityje gali būti pateikiama informacija apie įstaigos reguliavimo srityje išduodamas licencijas (leidimus) verstis ūkine komercine veikla, nurodant licencijuojamos ūkinės komercinės veiklos rūšis, teisės aktų, reglamentuojančių ūkinės komercinės veiklos licencijavimą, pavadinimus su atitinkamomis nuorodomis į teisės aktų aktualias redakcijas, esančias Lietuvos Respublikos Seimo ar kitose teisės aktų bazėse, licencijų (leidimų) rūšis, licencijas (leidimus) išduodančias įstaigas, asmenis, kuriems gali būti išduodamos licencijos (leidimai), ir asmens, teikiančio informaciją, kontaktinę informaciją.
42.	VPT interneto svetainėje http://www.vpt.lt/ nėra atskiro skyriaus „Naujienos“.	17. Įstaigos interneto svetainės skyriuje „Naujienos“ skelbiamos įstaigos reguliavimo srities aktualijos, naujienos, įstaigos pranešimai spaudai, jos renginių, svarbiausių įvykių suvestinė. Įstaigos interneto svetainėje turi būti sudarytos sąlygos užsisakyti naujienas elektroniniu paštu.
43.	VPT interneto svetainės skyriuje „Nuorodos“ nepateikta tiesioginė nuoroda į Valdžios elektroninių vartų svetainę http://www.evaldzia.lt/	20. Įstaigos interneto svetainės skyriuje „Nuorodos“ turi būti pateikiamos nuorodos į kitų susijusių įstaigų, įstaigos padalinių, steigėjo interneto svetainės, Valdžios elektroninių vartų svetainę.
44.	VPT interneto svetainės http://www.vpt.lt/index.php?pid=1169642847&lan=LT įdiegta informacijos rodyklė neatitinka nutarimo 10 punkto reikalavimų.	21. Įstaigos interneto svetainėje būtina įdiegti informacijos rodyklę, kurioje pateikiama nuosekli interneto svetainės puslapių struktūra pagal klasifikaciją, nustatytą šio Aprašo 10 punkte, taip pat papildoma informacija.
45.	Informacija apie paskirtus asmenis nėra pateikta Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.	25. Įstaigoje turi būti paskirtas įstaigos valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, arba atitinkamas padalinys, atsakingas už informacijos teikimą skelbti įstaigos interneto svetainėje. Informacija apie paskirtus atsakingus asmenis arba atitinkamus padalinius teikiama Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.
46.	Testavimo metu nustatyti neatitikimai Pasaulinio interneto tinklo konsorciumo rekomendacijoms. Pastaba. Testavimas atliktas naudojant tikrinimo įrankius: W3C HTML Validator Service ⁵⁶ ; W3C HTML Validator ⁵⁷ .	26 punkte nurodoma – Įstaigų interneto svetainėse siūloma laikytis Pasaulinio interneto tinklo konsorciumo rekomendacijų, apibrėžiančių interneto tinklalapių modeliavimo kalbų naudojimą (rekomendacijos skelbiamos tinklalapyje http://www.w3.org/TR).
Šaltinis – Valstybės kontrolė		

⁵⁶ W3C HTML Validator Service – tikrina HTML dokumentą, ar jis atitinka W3C HTML rekomendacijas ir HTML standartus. Įrankis skelbiamas tinklalapyje <http://validator.w3.org/>

⁵⁷ WDG HTML Validator – naudoja tą pačią techniką kaip ir W3C HTML Validator, bet išduoda suprantamesnius pranešimus ir palaiko platesnį koduojamų simbolių spektrą negu W3C Validator. Gali tikrinti puslapių paketą. Įrankis skelbiamas tinklalapyje <http://www.htmlhelp.com/tools/validator>

2 lentelė. Valstybinių auditorių pastebėjimai dėl teisės aktų rekomendacijų laikymosi

Eil. Nr.	Pastebėjimas	Teisės akto rekomendacija
<i>Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2004 m. gegužės 21 d. įsakymu Nr. IV-176 patvirtintos „Interneto tarnybinių stočių apsaugos rekomendacijos“</i>		
1.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo nustatytos procedūros, kuriose būtų nurodomi aparatinės ir programinės įrangos reikalavimai, keliami informaciją apdorojančioms, saugančioms ir perduodančioms tarnybinėms ir darbo stotims.	5.2. nurodomi aparatinės ir programinės įrangos reikalavimai, keliami informaciją apdorojančioms, saugančioms ir perduodančioms tarnybinėms ir darbo stotims.
2.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo įvardytos ir aprašytos tinklo paslaugos.	5.3. įvardijamos ir aprašomos tinklo paslaugos. Aprašant tinklo paslaugas, turi būti nurodyta loginė tinklo paslaugų teikimo schema, išskirta, ar tam tikras kompiuteris atliks tarnybinės ar darbo stoties funkcijas. Tarnybinės ir darbo stotis rekomenduojama atskirti nuo vietinio kompiuterių tinklo papildomomis saugos priemonėmis;
3.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo nustatytos tinklo naudotojų tapatumo nustatymo ir prieigos teisių suteikimo procedūros ir priemonės, kuriomis tarnybinė ar darbo stotis tinklo naudotojus atpažįsta ir leidžia jiems atlikti atitinkamus veiksmus tinkle.	5.7. nustatomos tinklo naudotojų tapatumo nustatymo ir prieigos teisių suteikimo procedūros ir priemonės, kuriomis tarnybinė ar darbo stotis tinklo naudotojus atpažįsta ir leidžia jiems atlikti atitinkamus veiksmus tinkle;
4.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nedokumentuotos įsilaužimo į tarnybines stotis aptikimo procedūros.	5.8. nustatomos įsilaužimo į tarnybines ir darbo stotis aptikimo procedūros. Įsilaužimo į tarnybines ir darbo stotis aptikimo metodai remiasi vidiniais tarnybinių ir darbo stočių audito įrašais ir jų analizavimo programomis. Įsilaužimo į tarnybines ir darbo stotis aptikimo procedūrose turi būti nustatyta, kas, kaip dažnai, kokiomis priemonėmis atlieka įsilaužimų paiešką, tarnybinių ir darbo stočių audito duomenų analizę;
5.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nenustatytos informacijos sunaikinimo procedūros.	5.12. nustatomos informacijos sunaikinimo procedūros. Šiose procedūrose numatomas informacijos ir laikmenų, kuriose informacija yra saugoma, sunaikinimo procesas, priemonės ir už jų įgyvendinimą atsakingi asmenys.
6.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje neapibrėžtos tarnybinių ir darbo stočių funkcijos ir nenustatyta, kurios tinklo paslaugos yra būtinos, o kurios ne.	6.1. apibrėžti tarnybinių ir darbo stočių funkcijas ir nustatyti, kurios tinklo paslaugos yra būtinos, o kurios ne.
7.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje neapibrėžtos tarnybinių ir darbo stočių funkcijos ir nenustatyta, kurios tinklo paslaugos yra būtinos, o kurios ne.	6.2. nustačius būtinausias tinklo paslaugas, įsitikinti, kad tik jos yra teikiamos; 6.3. uždrausti tinklo darbui nereikalingų tinklo jungčių naudojimą;
8.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo sudarytas įrengimo planas ir neapibrėžtos tinklo naudotojų tapatumo nustatymo ir prieigos teisių suteikimo procedūros.	7.1. sukurti tinklo naudotojų ir jų grupių paskyras ir suteikti jiems teises, kaip numatyta įrengimo plane;
9.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo sudarytas įrengimo planas ir neapibrėžtos tinklo naudotojų tapatumo nustatymo ir prieigos teisių suteikimo procedūros.	7.2. pašalinti nenaudojamas tinklo naudotojų ir jų grupių paskyras;
10.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo sudarytas įrengimo planas ir neapibrėžtos tinklo naudotojų	7.3. patikrinti, ar įdiegtos tinklo naudotojų tapatumo nustatymo ir prieigos teisių suteikimo priemonės

Eil. Nr.	Pastebėjimas	Teisės akto rekomendacija
	tapatumo nustatymo ir prieigos teisių suteikimo procedūros.	atitinka įrengimo plane pateiktas tinklo naudotojų tapatumo nustatymo ir prieigos teisių suteikimo procedūras;
11.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo sudarytas įrengimo planas ir neapibrėžtos tinklo naudotojų tapatumo nustatymo ir prieigos teisių suteikimo procedūros.	7.4. užtikrinti, kad visi tinklo naudotojai laikytųsi tinklo naudotojų tapatumo nustatymo ir prieigos teisių suteikimo procedūrų;
<u>Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2001 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. 220 patvirtintos „Kompiuterių programų naudojimo valstybės valdymo institucijose ir įstaigose rekomendacijos“</u>		
12.	Atlikę kompiuterių ir jų programų patikrinimo rezultatų aprašo peržiūrą valstybiniai auditoriai nustatė, kad į minėtą sąrašą neįtraukta ši Tarnyboje naudojama programinė įranga: Buhalterinės apskaitos programa „Stekas“, VPM IS ir CVPP.	3.3. užbaigus kiekvienus kalendorinius metus, per 1 mėn. parengti suvestinę apie institucijoje naudojamą kompiuterių programas. Institucijos vadovo patvirtinta metinė suvestinė pateikiama Vyriausybės įgaliotai institucijai, išskyrus valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančias žinias;
13.	Audituojamu laikotarpiu Tarnyboje nebuvo parengta kompiuterių programų įsigijimo tvarka. Standartinė programinė įranga įsigyjama įvertinus poreikį ir rengiant viešuosius pirkimus.	6. Parengti kompiuterių programų įsigijimo tvarką.
Šaltinis – Valstybės kontrolė		

Valstybinio audito ataskaitos
 „Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės informacinės sistemos bendrosios kontrolės vertinimas“
 4 priedas

Viešųjų pirkimų tarnyboje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos politikos ir procedūros

1 lentelė. Viešųjų pirkimų tarnyboje patvirtintos politikos ir procedūros

Eil. Nr.	Dokumentas	Patvirtinimas
1.	Viešųjų pirkimų tarnybos 2007–2009 m. strateginis veiklos planas	Tarnybos direktoriaus 2007-02-22 įsakymu Nr. 1S-8
2.	Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės informacinių sistemų duomenų saugos nuostatai	Suderinta su VRM 2007-07-10 VRM raštu Nr. 1D-5503 „Dėl nuostatų derinimo“ ir patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2007-07-19 įsakymu Nr. 1S-34
3.	Viešųjų pirkimų monitoringo informacinės sistemos nuostatai	Patvirtinta 2003-06-06 Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus ir suderinta su IVPK 2003-06-13 raštu Nr. (62)-S-362
4.	VPM IS naudotojo instrukcija „Viešųjų pirkimų monitoringo informacinės sistemos administratoriaus funkcijos“	Patvirtinta kartu su VPM IS nuostatais
5.	VPM IS naudotojo instrukcija „Viešųjų pirkimų monitoringo informacinės sistemos bendra dalis“	Patvirtinta kartu su VPM IS nuostatais
6.	VPM IS naudotojo instrukcija „Viešųjų pirkimų monitoringo informacinės sistemos Informacijos analizės posistemė“	Patvirtinta kartu su VPM IS nuostatais
7.	VPM IS tiekėjų tvarkytojo naudotojo instrukcija „Viešųjų pirkimų monitoringo informacinės sistemos oficialių patvirtintų tiekėjų sąrašų modulis“	Patvirtinta kartu su VPM IS nuostatais
8.	Viešųjų pirkimų monitoringo informacinės sistemos palaikymo reglamentas	Patvirtintas kartu su VPM IS nuostatais
9.	VPM IS naudotojo instrukcija „Viešųjų pirkimų monitoringo informacinės sistemos Prevencijos ir kontrolės posistemė“	Patvirtinta kartu su VPM IS nuostatais
10.	VPM IS naudotojo instrukcija „Viešųjų pirkimų monitoringo informacinės sistemos Viešųjų pirkimų ataskaitų posistemė“	Patvirtinta kartu su VPM IS nuostatais
11.	VPM IS naudotojo instrukcija „Viešųjų pirkimų monitoringo informacinės sistemos viešųjų pirkimų skelbimų posistemė“	Patvirtinta kartu su VPM IS nuostatais
12.	Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Vidaus tvarkos taisyklės	Patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2006-06-09 įsakymu Nr. 1S-30
13.	Viešųjų pirkimų tarnybos vietinio kompiuterių tinklo kompiuterių įrangos vardų, naudotojų vardų ir slaptažodžių sudarymo bei naudojimo taisyklės	Patvirtino Alvydas Rajunčius, Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus pavaduotojas
14.	Kompiuterių ir jų programų naudojimo Viešųjų pirkimų tarnyboje tvarka	Patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2004-07-27 įsakymu Nr. 1S-38
Šaltinis – Valstybės kontrolė		